

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2000/34/EY,**annettu 22 päivänä kesäkuuta 2000,****tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista annetun direktiivin 93/104/EY muuttamisesta koskemaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolisia toimialoja ja toimintoja**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA
EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 137 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾, ja ottavat huomioon sovittelukomitean 3 päivänä huhtikuuta 2000 hyväksymän yhteisen tekstin,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Perustamissopimuksen 137 artiklassa määrätään, että yhteisö tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, joilla ne pyrkivät parantamaan työympäristöä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi. Tämän artiklan perusteella annetuissa direktiiveissä on vältettävä säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keski suurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.
- (2) Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/104/EY ⁽⁴⁾ säädetään turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista työajan järjestämistä varten, vuorokautisten lepoaikojen, taukojen, viikoittaisten lepoaikojen, viikoittaisen enimmäistyöajan, vuosiloman sekä yötyötä, vuorotyötä ja työn jaksotusta koskevien seikkojen osalta. Kyseistä direktiiviä olisi muutettava jäljempänä mainituista syistä.
- (3) Maantie-, lento-, meri-, rautatie-, joki- ja järvi liikenne, merikalastus, muu merellä tehtävä työ ja lääkärin harjoittelu eivät kuulu neuvoston direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan.
- (4) Komissio ei jättänyt ehdotuksessaan 20 päivältä syyskuuta 1990 mitään toimialaa ja toimintaa neuvoston direktiivin 93/104/EY soveltamisalan ulkopuolelle, Euroopan parlamentti ei liioin hyväksynyt 20 päivänä helmikuuta 1991 antamassaan lausunnossa tällaisia poikkeuksia.
- (5) Työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta olisi suojeltava työpaikalla sen vuoksi, että he ovat työntekijöitä, eikä

sen vuoksi, että he kuuluvat johonkin erityiseen toimialaan tai suorittavat jotain erityistä toimintaa.

- (6) Työntekijöihin, joiden asemapaikka vaihtelee, sovelletavan toimialakohtaisen lainsäädännön osalta liikenneturvallisuutta ja työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta koskevia säännöksiä on täydennettävä ja yhdenmukaistettava.
- (7) Merellä harjoitettavan toiminnan ja lääkärin harjoittelun erityisluonne olisi otettava huomioon.
- (8) Olisi varmistettava myös niillä toimialoilla ja sellaisilla aloilla, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, työskentelevien liikkuvassa työssä olevien työntekijöiden terveys ja turvallisuus.
- (9) Vuosilomaa ja yö- ja vuorotyötä varten tehtäviä terveystarkastuksia koskevat tämänhetkiset säännökset olisi laajennettava koskemaan niillä toimialoilla ja sellaisilla aloilla, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, työskenteleviä liikkuvassa työssä olevia työntekijöitä.
- (10) Voimassa olevat työaikaa ja lepoa koskevat säännökset olisi mukautettava sellaisilla aloilla, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, työskenteleviä liikkuvassa työssä olevia työntekijöitä varten.
- (11) Kaikilla työntekijöillä olisi oltava asianmukaiset lepoajat. Käsite "lepo" olisi ilmaistava aikayksikköinä, esimerkiksi päivinä, tunteina ja/tai näiden osina.
- (12) Merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskeva eurooppalainen sopimus on pantu täytäntöön komission ehdotuksesta annetulla neuvoston direktiivillä ⁽⁵⁾, perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tämän direktiivin säännöksiä ei näin ollen sovelleta merenkulkijoihin.
- (13) Työntekijän asemassa olevien "tuottoon osallistuvien kalastajien" osalta jäsenvaltioiden on määriteltävä neuvoston direktiivin 93/104/EY 7 artiklan mukaisesti vuosilomaoikeutta ja loman myöntämistä koskevat ehdot mukaan lukien palkkajärjestelyt.
- (14) Yhteisön muussa lainsäädännössä säädelyjen erityisvaatimusten, jotka koskevat esimerkiksi tiettyjen työntekijäryhmien lepoaikoja, työaikaa, vuosilomia ja yötyötä, olisi oltava ensisijaisia neuvoston direktiivin 93/104/EY, sellaisena kuin se on tällä direktiivillä muutettuna, säännöksiin nähden.

⁽¹⁾ EYVL C 43, 17.2.1999, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 138, 18.5.1999, s. 33.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 14. huhtikuuta 1999 (EYVL C 219, 30.7.1999, s. 231), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 12. heinäkuuta 1999 (EYVL C 249, 1.9.1999, s. 17) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 16. marraskuuta 1999 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), Euroopan parlamentin päätös, tehty 17. toukokuuta 2000 ja neuvoston päätös, tehty 18. toukokuuta 2000.

⁽⁴⁾ EYVL L 307, 13.12.1993, s. 18.

⁽⁵⁾ Neuvoston direktiivi 1999/63/EY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä, merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta (EYVL L 167, 2.7.1999, s. 33).

- (15) Sunnuntaityötä koskeva säännös olisi poistettava ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö.
- (16) Yhteisön tuomioistuin on päättänyt asiassa C-84/94 antamassaan tuomiossa (Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto) ⁽¹⁾, että neuvoston direktiivi 93/104/EY on perustamissopimuksen 5 artiklassa määriteltyjen toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Ei ole syytä olettaa, että kyseistä tuomiota ei voida soveltaa vastaaviin säännöksiin, jotka koskevat useita työaikajärjestelyihin liittyviä näkökohtia niillä toimialoilla ja sellaisissa toiminnoissa, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi 93/104/EY seuraavasti:

- 1) Korvataan 1 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkeen direktiivin 89/391/ETY 2 artiklassa tarkoitettuun yksityiseen ja julkiseen toimintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 14 ja 17 artiklan soveltamista.

Tätä direktiiviä ei sovelleta Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta 21 päivänä kesäkuuta 1999 annetussa direktiivissä 1999/63/EY (*) tarkoitettuihin merenkulkijoihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 2 artiklan 8 kohdan soveltamista.

(*) EYVL L 167, 2.7.1999, s. 33."

- 2) Lisätään 2 artiklan loppuun kohdat seuraavasti:

"7. 'liikkuvassa työssä olevalla työntekijällä' työntekijöitä, jotka kuuluvat sellaisen yrityksen liikkuvaan henkilökuntaan, joka harjoittaa henkilö- tai tavaraliikennettä maantie-, lento- tai sisävesiliikenteessä.

8. 'offshore-työllä' pääosin offshore-laitteistoilla tai niiltä käsin (mukaan lukien porauslautat) tehtävää, mineraalivarojen, mukaan lukien hiilivedyt, etsintään, louhintaan tai hyödyntämiseen välittömästi tai välillisesti liittyvää työtä ja tällaiseen toimintaan liittyvää sukeltamista offshore-laitteistolta tai alukselta.

9. 'riittävällä levolla' sitä, että työntekijöillä on säännölliset ja riittävän pitkät ja yhtäjaksoiset lepotauot, joiden kesto ilmoitetaan aikayksikköinä ja joilla taataan, etteivät he väsymyksen tai työn epäsäännöllisen jaksotuksen vuoksi aiheuta vahinkoa itselleen tai toisille

työntekijöille ja että he eivät vahingoita terveyttään lyhyellä tai pitkällä aikavälillä."

- 3) Poistetaan 5 artiklan seuraava alakohta:

"Ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun vähimmäislepoaikaan sisältyy periaatteessa sunnuntai."

- 4) Korvataan 14 artikla seuraavasti:

"14 artikla

Yksilöidymät yhteisön säännökset

Tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta, jos toisissa yhteisön välineissä on yksilöidymiä vaatimuksia tiettyjen ammattien tai tietyn ammattitoiminnan työajan järjestämisestä."

- 5) Korvataan 17 artiklan 2.1 kohta seuraavasti:

"2.1 edellä olevasta 3, 4, 5, 8 ja 16 artiklasta:

a) kun on kyse toiminnasta, jossa työntekijän työpaikka ja asuinpaikka ovat kaukana toisistaan, kuten offshore-työssä, taikka kun työntekijän eri työpaikat ovat kaukana toisistaan;

b) kun on kyse turvallisuus- ja valvontatoiminnasta, joka edellyttää jatkuvaa läsnäoloa omaisuuden tai henkilöiden suojelemiseksi, erityisesti kun on kyse vartijoiden ja talonmiesten tai vartiointiliikkeiden työstä;

c) kun on kyse toiminnasta, jossa tarvitaan jatkuvaa palvelua tai tuotantoa, erityisesti:

i) palvelut, jotka liittyvät sairaaloiden tai vastaavien laitosten, asuntoloiden ja vankiloiden järjestämiseen vastaanottoon, hoitoon ja/tai huolenpitoon, mukaan lukien lääkärien harjoittelu;

ii) satama- tai lentoasematyöntekijät;

iii) lehdistö-, radio-, televisio-, elokuvatuotanto-, posti- ja telepalvelut sekä sairaankuljetus-, palosuojelu- ja väestönsuojelupalvelut;

iv) kaasun, veden tai sähkön tuotanto-, siirto- ja jakelupalvelut sekä kotitalouksien jätteiden keruu- ja polttopalvelut;

v) teollisuuden alat, joissa työtä ei voi keskeyttää teknisistä syistä;

vi) tutkimus- ja kehittämistoiminta;

vii) maatalous;

viii) työntekijät, jotka työskentelevät säännöllisten kaupunkiliikennepalvelujen parissa;

d) silloin, kun ennakoitavissa on työruuhka, erityisesti

i) maataloudessa;

ii) matkailussa;

iii) postipalveluissa;

(1) Kok. 1996, s. I-5755.

- e) kun on kyse henkilöistä, jotka työskentelevät rautatiekuljetuksissa, ja
- i) joiden toiminta on keskeytyskäsittelyä;
- ii) jotka viettävät työaikansa junissa; tai
- iii) joiden toiminta on sidoksissa kuljetusaikatauluihin ja liikenteen jatkuvuuden ja säännöllisyyden turvaamiseen;”.

- keskimääräistä viikoittaista työaikaa siirtymäkautena, ja
- toimenpiteitä viikoittaisen työajan lyhentämiseksi keskimäärin 48 tuntiin siirtymäkauden loppuun mennessä.

6) Lisätään 17 artiklan 2 kohdan loppuun teksti seuraavasti:

”2.4 edellä olevasta 6 artiklasta ja 16 artiklan 2 kohdasta lääkärin harjoittelun ollessa kyseessä:

- a) 6 artiklan osalta viiden vuoden siirtymäkaudeksi 1 päivästä elokuuta 2004 alkaen.
- i) Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa saada enintään kaksi vuotta lisää aikaa voidakseen ottaa huomioon työaika määräysten noudattamista koskevat vaikeudet terveystieteiden ja sairaanhoidon järjestämistä ja tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden velvollisuuksien osalta. Asianomaisen jäsenvaltion on viimeistään kuusi kuukautta ennen siirtymäkauden päättymistä annettava komission tietoon perustelunsa, jotta komissio voi asianomaisia tahoja kuultuaan antaa lausunnon kolmen kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Jollei jäsenvaltio noudata komission lausuntoa, se perustelee päätöksensä. Jäsenvaltion antama tieto ja perustelut sekä komission lausunto julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja toimitetaan Euroopan parlamentille.
- ii) Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa saada enintään yhden vuoden pituisen lisäajan voidakseen ottaa huomioon edellä mainittujen velvollisuuksien noudattamiseen liittyvät erityisvaikeudet. Niiden on noudatettava i alakohdassa vahvistettua menettelyä.

Siirtymäkauden osalta:

- iii) Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viikoittainen työaika ei missään tapauksessa ylitä 58 tunnin keskiarvoa siirtymäkauden kolmena ensimmäisenä vuonna, 56 tunnin keskiarvoa kahtena seuraavana vuonna ja 52 tunnin keskiarvoa jäljelle jäävänä aikana.
- iv) Työnantajan on kuultava hyvissä ajoin työntekijöiden edustajia, jotta päästäisiin mahdollisuuksien mukaan sopimukseen siirtymäkauden sovellettavista järjestelyistä. Sopimus voi koskea iii alakohdan säännöksen rajoissa

- b) 16 artiklan 2 kohdan osalta edellyttäen, että viitejakso ei ole pidempi kuin 12 kuukautta a alakohdan iii alakohdassa määritellyn siirtymäkauden ensimmäisen osan aikana ja kuusi kuukautta tämän jälkeen.”.

7) Lisätään artiklat seuraavasti:

”17 a artikla

Liikkuvassa työssä olevat työntekijät ja offshore-työ

1. Mitä 3, 4, 5 ja 8 artiklassa säädetään, ei sovelleta liikkuvassa työssä oleviin työntekijöihin.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat kuitenkin tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että tällaisilla liikkuvassa työssä olevilla työntekijöillä on oikeus riittävään lepoon, lukuun ottamatta 17 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa säädettyjä olosuhteita.

3. Jos työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelua koskevien yleisten periaatteiden noudattamisesta ei muuta johdu, ja edellyttäen, että asianomaisia työmarkkinaosapuolia kuullaan ja että kaikkia työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun aiheellisia muotoja pyritään kannustamaan, neuvottelu mukaan lukien, jos osapuolet näin haluavat, jäsenvaltiot voivat objektiivisista tai teknisistä tai työn järjestelyyn liittyvistä syistä pidentää 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vertailujaksoa kahtentoista kuukauteen pääasiassa offshore-työtä tekevien työntekijöiden osalta.

4. Komissio tarkistaa viimeistään 1 päivänä elokuuta 2005 yhdessä jäsenvaltioiden ja eurooppalaisia työnantajia ja työntekijöitä kuultuaan offshore-työntekijöitä koskevien määräysten toimivuuden terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta ja esittää tarvittaessa aiheellisia muutoksia.

17 b artikla

Merikalastusalusten työntekijät

1. Mitä 3, 4, 5, 6 ja 8 artiklassa säädetään, ei sovelleta jäsenvaltion lipun alla purjehtivien merikalastusalusten työntekijöihin.

2. Jäsenvaltioiden on kuitenkin toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikilla jäsenvaltion lipun alla purjehtivien merikalastusalusten työntekijöillä on oikeus riittävään lepoon, ja työajan rajoittamiseksi keskimäärin 48 tunnin viikoittaiseen työaikaan enintään 12 kuukauden viitejakson aikana.

3. Jäsenvaltioiden on 2, 4 ja 5 kohdassa esitetyissä rajoissa toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen näiden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemisen huomioon ottaen, että

- a) työtunnit pysyvät enimmäistyöajan rajoissa, jota ei voida ylittää tietyn ajanjakson aikana; tai
- b) huolehditaan vähimmäislepoajasta tietyn ajanjakson aikana.

Enimmäistyöajasta tai vähimmäislepoajasta säädetään lailla, asetuksilla tai määrätään hallinnollisissa määräyksissä tai työehtosopimuksissa taikka työmarkkinaosapuolten välisissä sopimuksissa.

4. Työ- tai lepoaika rajataan joko seuraavasti:

- a) enimmäistyöaika, joka saa olla enintään:
 - i) 14 tuntia 24 tunnin aikana ja
 - ii) 72 tuntia seitsemän päivän aikana;

tai seuraavasti:

- b) vähimmäislepoaika, jonka on oltava vähintään:
 - i) 10 tuntia 24 tunnin aikana ja
 - ii) 77 tuntia seitsemän päivän aikana.

5. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahdeksi jaksoksi, joista toisen on oltava vähintään kuusi tuntia, ja peräkkäisten lepoaikojen välillä saa kulua enintään 14 tuntia.

6. Ottaen asianmukaisesti huomioon työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua koskevat yleiset periaatteet jäsenvaltiot voivat objektiivisista tai teknisistä tai työn järjestelyyn liittyvistä syistä sallia 2, 4 ja 5 kohdan rajoituksiin poikkeuksia, mukaan lukien viitejaksojen vahvistaminen. Tällaisissa poikkeuksissa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava asetettuja normeja, mutta niissä voidaan ottaa huomioon tiheämmin toistuvat tai pidemmät vapaat jaksot tai korvaavan vapaan myöntäminen työntekijöille. Poikkeuksista voidaan

- i) säätää lailla tai asetuksilla tai määrätä hallinnollisissa määräyksissä edellyttäen, että asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden edustajia kuullaan mahdollisuuksien mukaan ja että kaikkia työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun aiheellisia muotoja pyritään kannustamaan; tai
- ii) määrätä työehtosopimuksissa tai työmarkkinaosapuolten välisissä sopimuksissa.

7. Merikalastusalueen päälliköllä on oikeus pyytää miehistöä tekemään tarpeelliset työtunnit alueen, siinä olevien henkilöiden ja rahdin välittömän turvallisuuden takaamiseksi tai merihädässä olevien muiden alusten tai henkilöiden auttamiseksi.

8. Jäsenvaltiot voivat säätää, että sellaisten merikalastusalueiden työntekijät, joiden alukset eivät saa kansallisen lainsäädännön tai käytännön vuoksi toimia määrättyä, yli kuukauden mittaisena kalenterivuoden aikana, pitävät 7 artiklan mukaisesti vuosilomansa mainittuna aikana.”

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä elokuuta 2003 tai varmistettava viimeistään kyseisenä päivänä, että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sopimusten avulla, ja jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla ne voivat jatkuvasti taata tässä direktiivissä edellytetyt tulokset. Lääkärien harjoittelun osalta päivämäärä on 1 päivä elokuuta 2004. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta komissiolle viipymättä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3. Tämän direktiivin täytäntöönpano ei muodosta asianmukaista perustetta työntekijöiden suojelun yleisen tason alentamiselle, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden oikeutta laatia tilanteen kehityksen pohjalta erilaisia työaika- ja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, siltä osin kuin tässä direktiivissä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan.

4. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina ne kansalliset säännökset, jotka ne ovat antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

3 artikla

Komissio tarkastelee viimeistään 1 päivänä elokuuta 2009 jäsenvaltioita ja eurooppalaisia työmarkkinaosapuolia kuuluttuaan merikalastusalueiden työntekijöitä koskevia säännöksiä ja erityisesti, ovatko säännökset edelleen asianmukaiset erityisesti terveyden ja turvallisuuden osalta ehdottaakseen tarvittaessa sopivia muutoksia.

4 artikla

Komissio tarkastelee viimeistään 1 päivänä elokuuta 2005 jäsenvaltioita ja eurooppalaisia työnantajia sekä työntekijöitä kuultuaan säännöllisten kaupunkiliikennepalvelujen parissa työskenteleviä henkilöitä koskevia säännöksiä tarkoituksenaan aiheellisten muutosten esittäminen tarvittaessa sen varmistamiseksi, että alaa lähestytään kokonaisvaltaisesti ja asianmukaisesti.

5 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 2000.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

N. FONTAINE

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SÓCRATES

Komission lausuma sunnuntailevosta

Komissio ilmoittaa, että se käsittelee sunnuntailepoa koskevan lainsäädännön tilaa jäsenvaltioissa tulevassa kertomuksessaan työajan järjestelyä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (93/104/EY).

Komission lausuma 1 artiklan 6 kohdan täytäntöönpanosta

Komissio ilmoittaa, että se aikoo kuulla sekä työmarkkinaosapuolia Euroopan tasolla että jäsenvaltioiden edustajia, ennen kuin se toimittaa asiaa koskevan lausunnon kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun se on saanut ilmoituksen jäsenvaltiolta.
